

Cuventu funebreale

rostitu la inmormntarea studentului din V. clase
gimnasiale in Blasiu,

Basilu Remu,

in Maiu 1858, de profesoriulu de clase si inmormntatoriulu lui. S. M—i.

(Incheiere.)

PARTEA II.

Déca, dupa cele aduse inainte, omulu este chiamatu in viatia ca se lucre, se se arate activu, si prin acésta pre sine insusi se se prefaca, fia-carele dupa sórtea si conditiunea sa: ce cugetati acum teneriloru scolari! pentru ce sunteti voi adunati intru acestu panteon alu muselor, intru unu numeru asia insemnatu? pentru ce ve suministra voue parentii tóte cele de lipsa, care ei acasa le castiga intru sudórea faciei lor si vi le aducu voue de a gata? De buna séma nu pentru aceea ca voi se petreceti aici tempulu celu mai frumosu alu etatei vóstre, in lene si nepasare, nu ca voi se lasati a ve intrece si fiintia cea mai neperfecta, si vietatea cea mai nebagata in séma care se teraie in pulbere pre de inaintea petióreloru vóstre. Voi fiintie ratiionali, si fapturele cele mai alese ale lui Dumnedieu! detorintiele vóstre cu multu-su mai mari, scopulu vostru cu multu e mai inaltu, decatu se'lu puteti trece asia usioru cu vederea.

Fundamentulu detorintieleru vóstre este: amore, ascultare si supunere neconditiunata vointiei superioriloru vostri; amore catra sciintie, diligentia intru castigarea lor, de unde se deduce scopulu vostru celu inaltu, care este fericirea vóstra propria, fericirea si indereptarea sór-

tei celei cadute ai natiunei nóstre, ai acelei natiuni care v'au aplecatu la sinulu ei, si v'au nutritu cu laptele seu, atunci candu inca nu erati in stare ne cum a ve nutrire, dar, nece a ve misicarea din locu. Se resumemu.

Voi sunteti detori mai mariloru vostri cu amore si ascultare intocma ca si parentiloru vostri. Parentii cari v'au nascutu si v'au crescutu pene la etatea preceperei, v'au adusu aici si v'au strapusu cu totulu purtarei de grije ai mai mariloru vostri, de unde acestia ve sunt ca ai doilea parenti, ca nu e mai greu a da cuiua viatia, de catu ai da cresce. Ve sunt parenti sufletesci, cari se ingrijescu de nutretiulu vostru celu spirituale, precum se ingrijescu parentii celi trupesci de nutretiulu vostru celu corporale.

Sunteti detori mai mariloru vostri cu supunere si inca neconditiunata. Cantati numai impregiuru la asiediamentele insocirei omenesci, luati care ve place de exemplu, si veti vedé cum in aceea toti membrii stau intru una dependentia unulu dela altulu, intocma ca ochii unui lantiu. Cautati la insocirea militaria si eti vedé acolo, cum dela maresialu pene la celu din arma militariu dependu toti unulu dela altulu, si-si dau unulu altuia strinsa ascultare. Uitati-ve la societatea mirenésca, cum aici dela celu mai inaltu oficialu de statu, pene la celu mai de pre urma cancelistu, toti stau intru o armonica supunere unulu altuia, si prin acésta legei, care domnesee preste toti. Cercati si insocirea besericésca ca veti aflá si aici, cum dela archiereu pene la celu din urma preutu de miru, toti-su fratiesce, subordinati, si cu totii legei d. dieesci supusi. Supuneti-ve dar, si voi mai mariloru vostri, caci acestia au de a da séma pentru voi inain-

tea celora ce v'au incredintiatu, loru inaintea consciintiei sale, si chiaru inaintea lui Ddieu. Supuneti-ve legiloru scolastice ca celoru de antaiu obligatorie pentru voi, venerati-le ca pre nesce conducatorie intielepte ale purtarei vóstre, si nu credeti ca, incungiurandu aici pedeps'a ce vi s'ar cuveni pentru calcarea loru intru ascunsu, veti poté incungiurá pedeps'a celuia cele vede tóte.

Dupa aceste, sunteti detori cu am o r e catra sciintie si cu diligintia in studia. Esemple despre acesta aveti in manu-le vóstre, mórte in sine, ei pline de spiritu si insuflatorie de viatia, cari ne implu de respectu si veneratiune catra aceia, cari ni le-au lasatu. Esemple stralucite aveti pre autorii clasici, pre acele capete alese cari pentru amorea catra sciintie, tóta viatia si o au sacrificatu intru castigarea loru, si nece ca le au remasu ostenelele desierte, pentru ca aloru e cunun'a de Lauru pentru toti seclií. Esemple minunate de diligintia intru invetiatura aveti pre Plato si Pitagora, cari ambrau pre josu prin tienaturile barbariloru, unde sciau ca potu afla ceva demnu de sciutu si de invetiatu. Pre Archimede nemica-lu potú conturba dela operatiunile lui matematice; nece chiaru siliti'a ostasiului romanu nu vré se o vedu cu perdearea tempului dela studiulu seu, pene mai pre urma cadíu vîptima virtutiei sale literarie. Inainte ve stau deschise paginile istoriei, cu numele acelora cari in tóta viati'a loru s'au luptatu pentru ca se 'si ajunga scopulu intru unu ramu séu altulu alu lucrariloru omenesci, se se faca meritati de patria, natiune-si, si preste totu de omenime, si nece s'au insielatu, pentru ca celoru mai multi le a succesu a vedé implinitu proverbiulu „labor assiduus omnia vincit.“

Urmandu voi acele exemple stralucite, usioru veti poté ajunge scopulu prefíptu, care le este in parte: Fericirea fia-caruia, é r' preste totu: Fericirea patriei si a natiunei. Acésta din urma se ve fia scopulu osteneleloru vóstre; acésta vi o recomendu si io cu totu deadensulu, ca unu bine publicu ce este de a se preferi celuiu privatu. Voi aveti de a fi candu-va conducatorii, voi luminatorii ei. Deci nevolitive, ca asia se lumineze lumin'a vóstra inaintea patriei si a natiunei, catu vedíendu ómenii faptele vóstre si urmandule se premarésca pre Tata-lu din ceriu. Ear' acesta numai asia o

puteti ajunge, déca cu totu deadensulu veti cultivá sciintiele, fia-si ce carele dupa talentele lui, „cace „celui ce i s'a datu multu, multu i se va cere, é r' celui ce i s'a datu pucinu, pucinu i se va cere.“ Celu cu pucinu inca asia ajuta la edificiulu celu mare, ca si celu cu multu; esemplu despre acesta ne este fileriuulu veduvei.

Nece unulu inse se cuteze asi ascunde talantulu seu de va avé si chiaru numai unulu, ca se nu i se pronuncia sententi'a legarea de mani si de petiore, si aruncarea in geen'a nesciintiei.

In Domnulu repausatu, tenerulu Basiliu Remu, de si nu a fostu daruitu dela Dumniedeu cu toti celi cincí talanti, póte ca dóra nece cu doi întregi, inse elu talantulu care l'a capatatu din man'a creatoriului seu, nu l'a immormentatu, ci a negociatu cu elu catu a potutu, precum arata protocolulu clasificatiuniloru, in catu merge acum cu consciintia curata inaintea celuia ce i-l'a incredintiatu; é r' purtarea-i morale, tienerea disciplinei scolastice, insumi ca profesoriu de clase, potiu marturisi ca au fostu esemplaria, si de modelu tuturoru conscolari-loru lui, ba chiaru si întregei tinerimi scolastice.

Ce se tiene de biografi'a lui, ca se fia unu tineru cu purtare asia esemplaria, cunoscutu fia-caruia mai de aprópe: elu este uniculu filiu al parochului din Sierbeni in prefectur'a Bistritiei, Georgiu Moldoveanu, nascutu la an. 1839. Crescundu suptu intielepta conducere parentiésca pene la etatea, in care se vedíu bunu de scóla, l'au dusu parentii la scóla mai antaiu la Reginu, dupa aceea la M. Osiorheiu, in urma l'au adusu in Blasiu, unde in 19. a lunei carenti pre la 3 óre diminétia, a incheiatu cursulu studioloru de impreuna cu alu vietiei cestei pamentene; impartasitu fiindu cu doue dile mai inainte pre in mene cu santele taine a le mortiloru.

(Urméza fiertatiunile indatinat, dupa ritulu nostru, dela parenti, superiori, conscolari, dela gazda, si dela tóta adunarea.)

Suvenir de Calatoria

in

Basarabia mezinala

de G. Sion

Bucuresci, Romanov et Comp. 1857.

„Aina te de ce amă dăpărtăși чева din broșura ачеста de съвенірі дăпшрѣтѣ пентрѣ тѣлцѣміреа крїосітѣдїі чїтїторїлорѣ маї дптѣїх реїстрѣлѣ матерїлорѣ кзпрїнсе дп еа, дѣпѣ каре vomѣ спїкѣї дїа еле моментеле челе маї дптересѣторѣ дїп продѣктѣлѣ інѣвїзїлї зелосѣлї авкторїа, алѣ крѣї пѣме гарантѣзѣ пентрѣ спїрїтѣлѣ скрїерїлорѣ сале.

ТАБЛѢ DE MATERIE. Гзетѣлѣ кълѣторїеї. Țr-mare. Шекареа. Віаца ла дѣра. Мовїла Рѣзѣї. Мовїла шї поезїа. Тречереа песте Прѣтѣ. Стѣхарїеле шї вѣпатѣлѣ. Сосїреа ла Леова. Ноштеле сътештї. Стареа моралѣ а дѣранѣлї. Чева деспре клерѣ. Тотѣ деспре дѣранї. Деспре школї шї націоналїтате. Сосїреа ла Карѣлѣ. Деспре Лїповенї. Тотѣ деспре Карѣлѣ дѣранї. Каїле шї колонїштї. Вѣлканештї, монѣментѣлѣ. Кълѣгорїа шї реверїа. Дпшпрїте тѣргѣрїте. Дескрїереа Болградѣлї. Грѣдїна шї лѣкѣлѣ. Школѣ шї прївїлеїдїрї вѣлгаре. Деprinderї шї дарїнї вѣлгаре. Еспїкѣрї шї кѣцетѣрї. Калеа шї сосїреа ла Ісмаїлѣ. Ісмаїлѣлѣ орашїе. Țr-mare. Четатеа Ісмаїлѣлї; історїа са. Стареа актѣлѣ а Четѣдїї Капїтѣлѣ фїналѣ.

„П л е к а р е а. Анѣлѣ тѣптѣрїї 1857, пре каре, пентрѣ дпспреїдїрїеле полїтїче, тѣлѣтѣ тїмпѣлѣ длѣ ворѣ дїнеа тїпте рѣтѣнїї, аї фостѣ зпѣ апѣ дїп чеї маї фрѣтѣмшї, фїреште ворїндѣ. Плої ла тїмпѣ, кълѣдрї стѣпшрѣте, грѣне фрѣтѣгобе, фжпѣце богате, тоате промїтѣ дѣмбїлшгарае дорїтѣ лѣкрѣторїлорѣ де пѣшѣнтѣ шї снѣкѣлїлорѣ карї есплоатѣзѣ сѣдѣреа лорѣ.

Лѣпа лѣї Ізпїз е маї фрѣтѣмѣсѣ декѣтѣ лѣпа лѣї Маїз! Дар чїне гзетѣ пѣлѣчерїле сале? Нѣ-маї насерїеле черїлѣлї! кѣчї поедїї шї оаменїї кѣцетѣрїей зїтѣ патѣра дп анѣлѣ ачеста, шї ідеїле кѣлесе дп алцї анї шї алте тїмпѣрї ле концентрѣзѣ дп лѣкрѣлѣ реценѣрѣї патрїеї. Дптр'а-дѣвѣрѣ, пїчї поетѣлѣ нѣ нѣте сѣ фїе космополїтѣ; патѣра, кѣшпїї, деаѣрїле, вїїле, рѣжрїле, пѣсерїле, фїе орї кѣтѣ де інспїрѣторѣ аїзреа, пїкѣрї пѣї сѣпт пѣлѣкѣте ка дп патрїа са. А авеа о патрїе тѣаре шї фѣрїчїтѣ не каре сѣ о admїре, зпѣ попорѣ цѣперосѣ шї лїберѣ, кареле

сѣ аскѣлте профѣсїїле сале шї сѣ кѣпте кѣпте-челе сале, есте вїсѣлѣ чѣлѣ маї дѣлѣче а крѣрїа реалїсаре поетѣлѣ о зрѣтѣреште. О, сѣлѣте алѣ меѣ! нѣ о сѣ те дпвѣдї тѣ odatѣ de асѣ-тѣнеа фѣрїчїре?

„Aide, поете, сѣ фачетѣ о тїкѣ кълѣторїе, дпї зїсе амїкѣлѣ М. К.“

Н'авѣ невое сѣшї маї репете ворѣа, шї а доза зї ератѣ дп трѣсѣрѣ.

— Нѣдї лѣашї о пѣшкѣ?

— А! ва!

— Есте вѣпатѣ тѣлѣтѣ ла Прѣтѣ.

— Мѣ тѣлцѣтѣскѣ а'лѣ прївї: пѣсерїле а-кѣта скотѣ пѣї.

Трекѣрѣтѣ деаѣлѣ Репедїї, кареле дп адевѣрѣ де кѣндѣ с'а фѣкѣтѣ шосеа, нѣ есте преа репедї, dar' дѣстѣлѣ де лѣнїтѣ, — нѣ дѣнѣ атѣта де монотѣмѣ пентрѣ лїведѣле шї вїїле каре адорнѣзѣ тѣте коастеле сале.

Трекѣрѣтѣ маї тѣлѣте деаѣрїї, пѣлѣкѣте пентрѣ пої, dar' сѣзѣрѣторѣ пентрѣ каїї че не зрѣкаѣ. Статѣ не ічї не колеа, кѣндѣ кѣлѣгѣндѣ фрѣцї прїп пѣдѣрїле че тречѣатѣ, кѣндѣ реко-рїндѣне ла фѣлѣтѣнїле де лѣнїтѣ дрѣтѣрїле не каре зѣмлатѣ, кѣндѣ гѣлѣтѣндѣ чїрешѣ шї вїшїне де прїп лїведѣле сателорѣ, кѣндѣ admїрѣндѣ фетїцѣле че дптѣлѣнеатѣ дп треакѣтѣ. Дп фїне дѣпѣ о алѣргѣтѣрѣ де шесе ѳре ажпѣсерѣтѣ ла тошїа Р. . . , знде амїкѣлѣ меѣ, де шї коло-пелѣ шї ворпїкѣ тѣаре, есте рѣзѣшї дптре алцї маї пїчї компропрїетарї дїп хотарѣлѣ ачѣла.

Вїаца ла дѣрѣ. Нѣ амѣ сѣ ворѣескѣ де тѣлцѣтѣрїле оспїталїтѣдїї, кѣчї ла Р. ератѣ жѣтѣтате домпѣ дп каса амїкѣлї меѣ. Мѣ вѣкѣратѣ кѣ елѣ де съвенїрїле де копїлѣрїе чеї дпсѣла локѣрїле ачесте. Кѣндѣ дпї арѣта лї-вада не знде'лѣ пѣрта танка (doika) дп враѣе шї деаѣрїле не каре се жѣка кѣ вѣдїї дїп сатѣ, шї адѣчѣатѣ шї еѣ амїпте де копїлѣрїа тѣеа ка зпѣлѣ че петрѣкѣїз чеї дптѣї анї аї вїе-дїї тѣеле тотѣ ла дѣрѣ. Прїп зрѣтѣре каса бѣ-трѣпѣскѣ кѣ коперѣтѣжїтѣлѣ дѣгѣеатѣ шї кѣ стрѣшїнеле лате, кѣ черѣдѣлѣ дп фѣцѣ асѣпра зпѣї вїї пїторештї, кѣ облоапеле не дїп афѣрѣ рѣдїкате дп сѣсѣ; — вїсерїка де архїтекѣтѣрѣ сїмѣлѣ сїгѣзатѣ дп апрошїереа касеї; — кѣртеа кѣрїпѣзѣторѣ де пѣсерїї шї вїте домѣстїче, сатѣлѣ кѣ каселе челе перѣгѣлѣте дпспреїдїрѣлѣ

*

кърора оѣра ши диминѣца респиръ вѣаца комъ-
палъ, тѣте пентрѣ mine ераѣ ниште тавлозрѣ че
дѣмѣ дештентаѣ озвенпирѣ челе маѣ дѣиѣсе. Кънд
къте о датъ рѣштѣлеашѣ сѣнгърѣ акасѣ, афламѣ
о пѣчере песикъсѣ а тѣ ретраѣе ла зѣбра вре
зѣмѣ пѣкѣ бѣтрѣнѣ дѣп дѣвадѣ, аколо, сѣнгърѣ кѣ
илѣсѣнѣле меле, реофѣрамѣ ани че аѣ трекѣтѣ,
зѣмеле че саѣ скърѣѣ, ѣреле че саѣ стрекѣратѣ
дѣп вѣаца мѣа, — ши, къндѣ триѣтѣ, къндѣ ве-
селѣ, тѣ dedamѣ импреѣсѣнѣлорѣ челорѣ маѣ
странѣ ши маѣ фантаѣстиче.

Ла Р. . . авърѣмѣ а не опрѣ кътова зѣле,
ѣиндѣ кѣ амѣкѣлѣ мѣѣ авѣа а дѣштѣка ѣре каре
черте рѣзѣшѣштѣ дѣла хотареле мошѣеѣ, дѣ
каре лѣкѣрае адеѣе тѣ трѣзѣамѣ ши ѣѣ дѣ
мѣжлокѣ ши трѣвѣеа къте о датъ сѣ зѣкѣ зѣнѣ ба
саѣ да фѣрѣ сѣ шѣтѣ пентрѣ че; атѣта де мѣлѣтѣ
нѣ се потрѣвѣа плекѣрѣле фантаѣсѣеѣ меле кѣ чеѣе
че азѣямѣ! Дѣп къндѣ дѣп къндѣ тѣ апѣкамѣѣ
де фѣкѣтѣ политѣкѣ кѣ рѣзѣшоѣ мѣеѣ, дар токмаѣ
къндѣ ерашѣ маѣ дѣфокатѣ дѣп ворѣеле дѣспре
патрѣ ши патриѣстѣмѣ, ведеамѣ кѣ вѣеѣнѣ ѣмонѣ
нѣ тѣ дѣпѣлеѣеа. Попорѣлѣ пострѣ трѣвѣе сѣ
се дѣпѣшеѣеа одатъ прѣп кѣлѣтѣрѣ, пентрѣ ка
сѣ се дѣврѣндѣ ши сѣ дѣпѣлеагѣ вѣаца по-
литѣкѣ.

Мовѣла Рѣвѣеѣ. Мошѣа амѣкѣлѣ мѣѣ
се дѣпѣндеа пѣлѣ дѣп Прѣтѣ ба дѣпкѣ трѣеа ши
дѣпколо, хоторѣндѣсе кѣ мошѣа сатѣлѣ рѣзѣ-
шѣекѣ Лѣзшенѣѣ, каре дѣп тѣмѣнѣ де не зѣмѣ,
с'а фѣкѣтѣ рѣнѣмѣтѣ пентрѣ дѣмѣтѣркаеа поѣлѣѣ
хотарѣ прѣп Бѣсарѣвѣа. Дѣп а дрѣпта Прѣтѣлѣѣ,
дѣп фаѣа Лѣзшенѣлорѣ, не дѣпѣндеаеа шѣсѣлѣѣ,
се веде о мовѣлѣ мѣре, фѣрте кѣрѣѣѣсѣ ла фѣп-
тѣра еѣ. Дѣперѣдѣнѣлѣеа нѣ аѣ пѣстрѣтѣ трѣдѣ-
нѣвѣеа дѣспре ориѣвѣеа адеѣвѣратѣ а ачѣстѣѣ
мовѣле. Еа се кѣамѣ мовѣла Рѣвѣеѣ. Дакѣ еѣте
сѣ кѣредѣмѣ баспѣлорѣ поѣлѣаре, се зѣче кѣ аѣче
ар фѣ мортѣмѣтѣлѣ зѣнѣ ероѣне шѣртѣ дѣп вѣтѣлѣе
не кѣшпѣлѣ ачѣла; дар' баспа нѣ не сѣпѣе тѣ-
карѣ дакѣ ероѣна ачѣеа а фѣстѣ о рѣмѣлѣ саѣ

вре о барѣбарѣ; ши ѣиндѣкѣ ѣсторѣа скрѣсѣ нѣмѣ
адѣкѣ амѣнте сѣ ѣи онѣндѣ чеѣа дѣспре ачѣ-
ста, апоѣ нѣ пѣтемѣ дѣмѣвѣна баспа кѣ аде-
вѣрѣлѣ.

Амѣкѣлѣ мѣѣ, кареле а скрѣсѣ ши с'а окѣ-
патѣ шѣлѣтѣ кѣ ѣсторѣа патриѣеѣ, мѣ-а спѣсѣ кѣ,
дѣпѣ сокотѣла са, ачѣстѣ мовѣлѣ трѣвѣе сѣ фѣѣ
фѣкѣтѣ де Аварѣ.

Асѣмѣнеа ипотѣсѣ поѣте сѣ фѣе ши чеа маѣ
прѣбавѣлѣ. Форма мовѣлеѣ аратѣ кѣ еа еѣте
зѣнѣ лѣкѣрѣ стрѣтеѣнѣкѣ. Еа еѣте дѣпкопѣзѣратѣ кѣ
зѣнѣ валѣ мѣре, каре се веде кѣ авѣа доѣ дѣп-
тѣрѣ че се кѣпѣскѣ фѣрте вѣне. Маѣ сѣнт де-
осѣвѣте валѣрѣ маѣ мѣчѣ, каре се парѣ а фѣ
фѣстѣ дѣнадѣнсѣ пентрѣ ка сѣ дѣсеаскѣ аркашѣѣ
ла чеа де не зѣмѣ невоѣе къндѣ, дѣп афѣрѣ,
дѣптрѣрѣле ар фѣ сѣорѣдѣте де кѣтрѣ дѣмпреѣсѣ-
рѣторѣ. Лѣзпѣтрѣлѣ валѣлѣ че дѣпкѣнѣзѣрѣ мѣ-
вѣла, кѣпрѣнде зѣнѣ спаѣѣѣ дѣп каре с'арѣ пѣтеа
дѣсѣ ка 15—20 мѣѣ ѣменѣ. О мѣкѣ кѣрѣрѣшѣѣ
ѣвѣтѣ не коаѣта мовѣлеѣ дѣп мѣжлокѣ, дѣче не
вѣрѣѣлѣ еѣ. Деасѣпра локѣлѣ еѣте лѣтѣ ши не-
тедѣ, ши ар пѣтеа ста ка о сѣтѣ де ѣменѣ. Дѣп
мѣжлокѣ еѣте о газѣрѣ (вортѣ) кѣтѣ с'ар пѣтеа
аскѣнде зѣнѣ ѣмѣ. Амѣкѣлѣ мѣѣ дѣмѣ спѣсе кѣ
аколо ста аскѣнсѣ Петрѣ челѣ мѣре къндѣ се
вѣтеа кѣ тѣрѣчѣѣ. Рѣшѣѣ стрѣмѣтораѣѣ, профѣтарѣ
де тѣрѣѣе Аварѣлорѣ; дар ѣиндѣкѣ дѣпѣзпѣтрѣ нѣ
се пѣтѣрѣ гѣрѣмѣдѣ кѣ тоѣѣѣ, се дѣптрѣѣерѣѣ де-
спре рѣѣзѣрѣтѣ дѣп Прѣтеѣѣѣ, авѣндѣ ла сѣпѣаре
локѣрѣ неапропѣете, еар' дѣп фаѣѣ мовѣла Рѣ-
вѣеѣ. —

Мовѣла ши Поѣсѣа. Де м'ашѣ ѣнѣ
не пѣрамѣдеѣеа дѣла Еѣпѣетѣ вре о датъ, нѣ
кѣредѣ кѣ м'ашѣ сокотѣ маѣ мѣндѣрѣ ши маѣ
мѣре не пѣмѣнтѣ де кѣмѣ м'амѣ сокотѣтѣ не
мовѣла Рѣвѣеѣ. Де ашѣ фѣ лѣатѣ кѣ асѣлѣтѣ дѣп
рѣѣвоѣѣ мовѣла ачѣста, кѣштѣгѣндѣ вре о лѣпѣтѣ
глѣрѣѣѣсѣ, нѣ ашѣ фѣ сѣмѣдѣтѣ маѣ мѣре шѣлѣѣ-
шѣре де кѣтѣ амѣ сѣмѣдѣтѣ къндѣ м'амѣ вѣзѣтѣ
не кѣрѣштѣтѣлѣ еѣ.

Еатъ аичі нште версэри че фэръ де воіе
амъ адресатъ ачестеі товие :

Пе а Прэтылѣ дитинсѣ ші десфэтытоаре вале
Чіне трече ші нз vede о товиль че'ї стѣ 'н кале ?
Чіне нз се мінзнеаз де тэреаца еі фэпгэръ,
Саѣ нз кэцетъ ла тінпії карі песте еа трекэръ ?
Нз ! Ромэнылэ не сѣ дѣлса сапъ, аръ ші косеште,
Ші не еа кз пепсаре саѣ деспреуѣ о пріивеште !
Де ловіріе зрсітеі авъндѣ мінтеа овосітъ,
Де неферічірі ші патіні авъндѣ інім' аморцітъ,
Калкэ трістѣ ші фэръ сѣфлетъ монзмінте ле че-аратъ
Сѣндероаса-і історіе ші тэріре д'алтъ датъ !
Длсѣ пълъ че Ромэнылэ ва сні дін аморціре,
Пълъ че ва шті кз днкъ аре дрепгэрі ла тэріре,
Нз потъ оре сѣ даѣ сѣфлетъ ла товіла аетъ пэтъ
Ші с'о факъ ка сѣ не спзе історіа са трекэтъ ?
Де е дрептѣ, прекэм се зіче, кз Аваріі о фэкэръ,
Къндѣ пе-аічеа ка тореите кз-а лорѣ фэріе трекэръ,
Оаре 'н лэпта лорѣ атэпчеа кэмъ с'а сгздітѣ пэпэл-
тэлэ ? —
Кэте мії де ачешті варварі ші-аѣ аолатъ аичі тор-
тэллэ ?

Апэра чінева оре асте локзрі ферічіте ?
Ера вре знѣ зеѣ протекторѣ пе-але Дачіеі зрсіте ?
Дар' нз, нз ! Товіла таче ші ромэнылэ нічі нз штіе,
Ші нічі вреа ка сѣ кзпоскъ амэръжта-і історіе !

Пе къндѣ артеле Молдовеі ресэнаѣ о датъ 'н
лэте ?

Къндѣ ероіі Ромэніеі дн Еуропа авеаѣ нэме,
Къндѣ де пэвдлірі пэгъне ера цѣра свэчїсатъ,
Нз'ї пэтеа тз а не елэне, о Товіль днтрісатъ !
Че фьлчаѣ стремоші поштрі ші кэмъ се сервеаѣ де
тїне ?

Кэчї ачеле тїмпзрі тоте ле цїі мінте тз преа віне.
Нз департе е Бздеаклэ, ші зрдїа тэтырэскъ
Пе аиче дшї да пентэлэ кз оштіреа ромэніескъ ;
Пе атэпчї штіеаѣ ромэніі а фі вравї пентр' о лорѣ
цзарь :

Кз кзраціѣ мерцеаѣ ла лэптъ, ші нз о лэсаѣ сѣ
неарь —

Фэръ де а лорѣ вравзэръ, аетэзі н'амъ авеа пої нэме,
Н'ар фі цѣръ ромэніескъ днтре алте церї дін лэте.

Дар дэлъ ачеле тїмпзрі де тэріре вітежескъ
Ваї ! велі'аѣ трісте тїмпзрі песте цѣра ромэніескъ.
Тз ле штіі, Товіль трістѣ ! тоте тїмпзріле ачеле,
Кэчї віаца та кз-а пострѣ а възэтѣ тотѣ зіле греде.

Тревзі сѣ'ці адэчї а мінте де фаїмбса възэліе
Че-аѣ авзтѣ рэшіі кз тэрчїі пе длігїса та кэмпїе.
Поте віне кэте-о датъ змвра лзі Петрѣ челѣ Маре
Дмпрецізэръ-ціі ка сѣ пэллїгъ а оштіреі лзі сфэръ-
маре.

Лаї възэтѣ аскэпсѣ пе вжрфэ-ціі кэмъ кэта сѣ афіе
кале —

Ка сѣ потъ сѣ'ші стрекоре рэпэшіца оастеі сале ;
Аї възэтѣ пе Катерїна ка о зее інспїратъ
Кэмъ змвла кз коїфъ 'н тэпъ прїн оштіреа деспе-
ратъ, —

Депзэндѣ але еі скэде ші черэндѣ ла фіекаре
Сѣ депзэпъ ка ші дѣлса авздіа че о аре.
Чеаа че н'а пэзтѣтѣ арта, ванї аѣ пэзтѣтѣ а фаче :
Мехметѣ Балтаці Візірэлэ штіі кэмъ с'а плекатѣ ла
паче. —

Ах ! атэпче ші Ромэніі пе-алѣ тѣѣ кэмпѣ де въз-
тэліе

Арэтарѣ чеа дін зрїтѣ інімъ де вітежіе.
Се легарѣ прїнѣтрактате кз Рэсіа чеа крештіпъ,
Врэндѣ ка веکیلэ лорѣ дрепгэрі сѣ ле скоатъ ла лэ-
тїнъ ;

Се лэптарѣ кэтѣ пэзэръ . . . дар зрсіта чеа інгратъ
Нз вої сѣ ле ажэте ; ш'а лорѣ цѣръ фѣ лэсатъ
Прадъ фэріеі пэгъне, фэръ дрептѣ саѣ тэпгэбере . .
Ваї, че сѣрте 'нфрікошатъ ! ваї, че зіле де дэре !

Кантемірѣ, Домнэлэ Молдовеі, дн Рэсіа емі-
греазъ,

Новіла лзі семїнцие лімві стрэїне ілэстреазъ ;
Брѣквоеанъ, пэсѣ дн Іандэрі, се сэлэне ла тортэре ;
Маї днтї кэзэндѣ елѣ vede сѣѣ а тэркэллї секэре
Патрѣ капете фрэмбсе, патрѣ капете ізвіте,
Патрѣ фіі тэндрі ка дндерї, патрѣ флорї дпвовочїте !
Дэлъ кїзрї фіорбсе, капэлэ сеѣ челѣ повїлѣ каде,
Еар' пе тропэлэ Ромэніеі Домнѣ ромэніѣ ваї ! нз маї
шаде.

Фанарїотэлэ крэдѣ ші лэкомѣ аичі кзївэлѣ дшї гз-
сеште,

Венетїкэлэ фэръ леде цѣра о ватжокореште,
Еар' ромэнілэ, ваї де дѣлсэлэ ! змілітѣ фэръ дрептате,
Ка стрэїнѣ дн а са цзарь, пэллїце, цеме 'н пентѣ сѣ
вате !

Кїарѣ ка віта чеа де тэпкъ, плеакъ капэлэ ла 'пжз-
гаре : —

Челѣ днтлїѣ че віне 'н цзарь, пентрѣ елѣ есто маї
таре ;

Каса лзі, фокэлѣ дін ватрѣ, віта лзі де лэллгъ касъ,

Апа, кодрилъ саѣ кѣмпіа, възѣдѣа де не маѣ,
Прзвѣи лѣи ми кіарѣ содіа тотѣ че арѣ е 'н пеіре,
Къчи стрѣинъ'ши дѣсѣнѣште ромѣнѣска моштеніре!

Пар' къ вреі съ рѣтпѣ тѣчереа, о мовіа дѣ-
трістатъ!

Де ачесте съвеніре пѣте ми тѣ ештѣ мѣшкатъ.
Тѣ, каре дѣдѣши лѣи Петрѣ а та оспѣталітате,
Тѣ, каре'лѣ възѣши атѣчече къ ромѣнѣ фѣкѣндѣ трѣтате,
Те-аі мѣратѣ възѣндѣ дѣи зрѣтѣ кѣтѣ Рѣсіа крешті-
неаскѣ

Din vestimintele Moldovei а воітѣ съ се тѣрѣскѣ.
Те-аі мѣратѣ възѣндѣ кѣтѣ Прѣтѣлѣ с'а фѣкѣтѣ хотарѣ
де цѣрѣ,

Кѣндѣ Молдова пѣн' ла Ністрѣ авеа векіе-і хотарѣ;
Дѣсѣ еатѣ къ трекѣ Прѣтѣлѣ, — калеа нѣ есте опрѣтѣ,
Къчи нѣ с'а дѣторѣсѣ о парте дѣи Молдова чеа чѣн-
тѣтѣ; —

Ші де-а вре Дѣтнезеѣ сѣпѣтѣлѣ тѣ воіѣ дѣче еѣ одатѣ
Лѣверѣ кіарѣ пѣлѣ Іа Ністрѣ кѣ-а теа тѣсѣ дѣтрѣ-
татѣ! —

Дар' дѣтрѣ адеврѣ, фѣрѣ а ворѣи ка поетѣ,
нѣчѣ знѣ омѣ къ чеа сѣтѣіре повѣлѣ нѣ поате
трече не лѣнгѣ монѣмѣнтѣлѣ ачесте, фѣрѣ съ
сѣтѣтѣ къ і се бате ініма дѣи пептѣ. Мовіа
ачѣста, каре дѣфрѣнтѣ анѣи кѣ свѣтеле ші тіпѣіі
къ тѣте фѣртѣнеле лорѣ, лѣпсѣтѣ де чеа маі тікѣ
дѣнгрѣііре а ѳменілорѣ, пѣвѣгатѣ дѣи сѣмѣ атѣлѣ
де гѣвернѣ кѣтѣ ші де пропріетаріѣлѣ мошѣі
не каре се аѣлѣ, зѣтатѣ ші де Рѣсіа каре тре-
бѣе сѣ'шѣ адѣкѣ амѣнте къ челѣ маі глоріѣсѣ
дѣпѣратѣ алѣ еі аколо шеѣз досітѣ дѣтр'знѣ
тіпѣі де непорочіре ші аколо авѣ порокѣлѣ а
кѣпѣта о паче маі пречіѣсѣ де кѣтѣ о вікто-
ріе; мовіа ачѣста, зѣкѣ, дѣсѣфѣлѣ дѣтрѣстаре
ші меданколѣ.

Тречереа песте Прѣтѣ. Дар' зѣіа
плекрѣіі сосѣндѣ, дѣтр'о възѣ дѣініеѣтѣ трекѣ-
рѣтѣ Прѣтѣлѣ не дѣи жосѣ де мовіа Рѣѣвоі.
Кѣндѣ тѣ свѣіѣ не подѣ ші тѣ възѣіѣ апропѣі-
дѣтѣ де малѣлѣ стѣнгѣ, кареле, дѣпѣ патрѣзеѣі
ші чѣпчѣ де анѣ де дѣстрѣінарѣ, акѣтѣ с'а фѣ-
кѣтѣ еарѣш ромѣнѣскѣ, о мѣлѣдѣмѣре де лѣрантѣ
кѣпрѣнсе сѣфлетѣлѣ меѣ ші нѣ тѣ пѣтѣіѣ дѣпѣ-
дека де а стрѣга:

Дѣлче сор' а цѣреі меле, Бесараѣе ізѣітѣ!
Еатѣ 'н фѣіне къ акѣтѣ фѣіі тѣі те възѣ къ дорѣ.
Еі те кіамѣ 'н веселіе ла віаѣ фѣрѣчѣтѣ
Ші те стрѣнтѣ ла сѣпѣлѣ лорѣ.

Фост'аі фостѣ дѣнстрѣінатѣ, дѣлче сор' а цѣреі меле!
Лѣпѣ стрѣіне сѣфѣрѣі'аі, лѣмѣ стрѣіне те-аѣ домпѣтѣ,
Цѣ-аі дѣвоѣ віаѣа 'н дѣтѣперекѣ ка знѣ порѣ не дѣпѣ
стеле

Ші тѣ тотѣшѣ аі трѣітѣ!

Нефѣрѣче ка ші тіне а фостѣ сорѣта ізѣітѣ,
Дар авѣ тѣкарѣ знѣ пѣтѣ де о цѣрѣ не пѣмѣнтѣ;
Еар тѣ дѣтре алѣ неатѣрѣі нѣ авеаі а та зрѣітѣ!
Нѣ авеаі алѣ тѣѣ кѣвѣнтѣ!

Фіе-цѣ рѣзрѣіе лѣмнезѣ, фіе-цѣ калеа дѣфлорѣтѣ,
Фіе кѣтпѣі тѣі тотѣ веселѣ, фіе-цѣ анѣі азрѣіі!
Къчи де дѣлчеа-цѣ фѣрѣчѣре ва фѣ лѣмеа мѣлѣдѣмѣтѣ
Ші поі мѣлѣтѣ маі фѣрѣчѣіі.

Еатѣ черѣлѣ се дескѣде, стеаѣа нѣстрѣ се аратѣ:
Вѣіторѣлѣ нѣстрѣ-і марѣ, плѣнѣ де паче, фѣрѣчѣтѣ;
Вѣн' ші тѣ ла поі дѣи хорѣ сѣ-цѣ дѣтѣ інімѣ въз-
батѣ —

Ші dovezi къ те-амѣ ізѣітѣ.

Кѣтѣ трекѣрѣтѣ де чеа парте, дѣдѣрѣтѣ
песте пікетеле пѣрѣсіте але рѣшілорѣ. Еле дѣкѣ
се консерѣ, дар' дѣи кѣрѣндѣ пѣте нѣ ле се ва
ведеа нѣчѣ зрѣта, къчѣ нѣ де мѣлѣтѣ с'аѣ възѣдѣтѣ
ші знѣі дѣи кѣтпѣрѣторѣ аѣ дѣченѣтѣ але стрѣка.
Ведереа ачесторѣ пікете е трѣістѣ ші дѣсѣфѣлѣ-
тѣре де мѣлѣ, ка орѣ че лѣкѣіцѣ пѣрѣсітѣ.
Ачеле че ерѣѣ дѣстѣнате пѣнтрѣ шедереа офѣ-
церѣлорѣ аѣ дѣкѣ тѣте компѣітѣііле черѣте ла
знѣ тікѣ мѣнажѣ: грѣдѣнѣцеле ші арѣборѣі родѣ-
торѣ плѣнтаѣі не лѣнгѣ знеле дѣи еле, рекѣамѣ
фѣрѣчѣіреа каспѣкѣ а офѣцерѣлорѣ дѣсѣзраѣі, осѣп-
дѣіцѣ пѣнтрѣ трѣста карѣерѣ де а шедѣа ла мар-
цінеа цѣреі! къчѣ, че е дрептѣлѣ, тоате ле
а'шѣ фаче пѣнтрѣ ізѣіта теа, дар' нѣмаі сол-
датѣ де марѣіне нѣ мѣ арѣ венѣ ла сокѣтеалѣ
сѣ'і фѣі.

Дѣнделегѣ сѣ шедѣ не знѣ възрѣѣ де мѣн-
те, ла знѣ локѣ ромѣнтѣкѣ, знѣде сѣ тѣ потѣ

инспира ші тѣлгѣа кѣ мѣса mea, дар' не ма-
лѣлѣ Прѣтѣлѣи, дн прада цингарилорѣ, дн мѣж-
локѣлѣ стѣхѣрилорѣ! . . .

(Ba зрma.)

Rosiav'a 5. Septembre n. 1859.

Ocupatiunile serióse pretinsera ca se mai res-
firu cugetele, si pentru acésta intreprinseiu o cale-
toria. In 4. plecaiu dela Timisióra pe drumulu de
feru pene la Basiasiu, si de aci pe luntrea cu va-
póre pene la Rosiava totu in acea di. Putiena es-
perintia in o calatoria asia repede.

Astadi, de órece luntrea cu vapóre, numai ce
mane pléca, faciú cu sotiu lu meu de caletoria o
escursiune pene la Mehadia. —

Eu sciamu ca in calea acésta e teritoriulu unei
Balade populare „Iovanu Iorgovanu.“ — Intrebain
cocieriulu, scie ceva despre acestu erou? Preamul-
te Domnule! 'ti voiu areta pe unde s'a tienutu
elu, — si 'mi povesti traditiunea in prosa, mai totu
cu acelea cuvinte cu cari tramiseiu la F ó i a balad'a
atinsa.

Intra Rosiava, si Mehadia sunt satele urmató-
re: Tufieru, Coramnicu, Toplesci, Birz'a, Pece-
nesca cale de trei óre, si locuitorii sunt granicerii
romani.

Ajungendu la Toplesci, de drépt'a mergendu
pe Cerna in susu, trecuramu o punte dreptu la o
stinca mare, carea abia iérta locu de drumu pene
la Cerna, si se redica perpendicularu la o naltime
miraculósa. —

Josu catra stinc'a acésta e o edificatura din
pedestale, ca se tiena pe capulu loru unu muru,
peste care trece o apa curgetóre, — altumintre ar
curge pe drumu.

Trecendu puntea ne scoboriramu, si Traila le-
purenu, cocieriulu ne aretá in stinca o gaura. „Ve-
deti — dise — aceea e gróp'a unde a locuitu sier-
nele. — Deasupra pe stinca a locuitu Iovanu Ior-
govanu, — si indereptu in codru

sierpete, undu gonitu de Iorgovanu, carele
gea calariu pe calu cu aripi, nu avú timpu se
in gaura, si sari in Cerna ca se fuga la

Dunare. Iovanu Iorgovanu sari de pe stinca cu
calulu si cu capaii in urma lui si lovi pe sierpe de
nu se mai misica.

Vedeti domniloru aci — continuá graniceriulu
— urmele calului, cum a caditu de greu, catu si
acu se vedu unde a statu cu copilele, — si eaca
aceste aci sunt urmele capailoru lui, si aceste a le
lui. — Noi furamu suprinsi afluandu adevverulu vor-
beloru lui, — vr'o 6 urme de copita, vr'o 4 de la-
be de cane, si 2 de picióre mari de omu descultu,
dar' asia de naturale, catu ar crede omulu ca
acele sunt scobite!

Domniloru! ascultati ca ap'a Cerna nu mur-
mura in loculu acesta. Iorgovanu i-a poruncitu ca
se taca pene aude, unde e plansulu fetei.

Noi inse caus'a naturala o aflamu in aceea, ca
aci Cern'a cea rapede curge orisontalu si incetu pe
mediloculu unei poiane, pene mai in susu si mai in
josu curge pe dealu mai rapede, si oprinduse
prin petrele ce-i stau in cale, da unu murmuru
mare.

Apoi Iorgovanu — povesti mai departe — se
luá cu calulu dupa capu pe Cern'a (carea curge in
Dunare lenga Rosiav'a), dar' capulu ajungandu la
Dunare, pleca in susu, ca Iorgovanu se nu 'lu póta
prinde, si vedindu ca nu póte scapá, iesi afara
din apa si se ascunse in gaurele ce sunt in stinca
Baba Caia mai susu de Rosiava catra satulu Iuti.
Iorgovanu, neputendu taia acum cu spada, arunca
in gaura multe sageti, dar' nu 'lu potu prepadi. *)
Capulu s'a imputitu si slobóde musca. Domni'a a
astupatu gaurele de 8 orgii de afundu, si totusi
iese musc'a, carea se dice „Columbaca.“

La intrebarea nóstra „cine a fostu acelu Ior-
govanu? spre mare suprindere ne respunse“ acela
a fostu unu vitésu romanu pe dilele lui Traianu,
care pe aci a batutu pe daci! Nemtii dicu catra
Iorgovanu „Hercules,“ dar' noi Iorgovanu. Aju-
gundu la baile din Mehadi'a ne areta statu'a de
brondiu a lui Hercules, — Domniloru acesta e
Iorgovanu, — vedeti cum singuru a belitu leulu,
si cu pelea lui s'a imbracatu!

*) Totu acestu graniceriu dice, ca altii spunu,
ca nu a fostu sierpe, ci balauru cu 12 capete, si
Iorgovanu in gaura a prepaditu 11, dar' unulu a
reмасu. Amú vediatu si gaurele aceste.

Povestitoriulu adause, ca Iorgovanu a datu Cernei o bréna (pesce) de argintu ca se nu murmure, — dar' unu locuitoriu din Toplesci a prins'o, si a începutu a ploua, si a plouatu 8 luni, pene candu locuitoriulu aruncă brén'a eara in apa.

In Cerna intru adeveru se afla pesci ca si argintulu si aurulu (pastravi) si traditiunea spune, ca Iorgovanu i-a datu Cernei.

Nimicu potú a me interesá mai tare in caletori'a mea, decatu aflarea locului despre traditiunea atinsa, si une altele descoperiri de a puté esplicá mai bine balad'a Iovanu Iorgovanu.

Acést'a balada e aretata de D. Alexandri sub „Erculeanu“, — si din acésta se vede, ca Iovanu Iorgovanu e Erculeanu.

Mane plecamu catra Giurgiu, de cumva voiu avé ocaziune de a mai scirici cate ceva.—Fii sanetosu Dle Redactoru!

At. M. M. —

V i r g i n i ' a .

Adormi tã Birúiniórbz,
Kz eã te-oix legna, —
Adormi tã frcxmoñiórbz,
Ši opñe-mi, ce-ï vica?!

Tz rãzi, Ń'a ta zimpire
Aša m'a vzkratã, —
Tz rãzi ñ fericiire
Ka ñpcerã minznatã!

Dór ñpceri te pórtz
Ñp ceriz la Dãznnezẽ?
Ši ceriz ñ pómpa tótz
Ūi-arẽtz paizlã seã?

Dór' vezí, ce-a ta pãçizne,
Ne viitoriz va fi?
Ši pentrz ea, ñ lãme
Đnã Mecia-a veni?

Bicẽzã Birúiniórbz, . . .
Ši spñe-mi, ce-ai bicatã? . . .
Kzci dzlcea-đi gñriñiórbz,
De zãmvetã, c'a miškatã!

„Ñp ceriz amã fostã mãkãzã,
Kz ñpceri m'aã dzcã; —
Kz mlãtã e mai dzkãzã
Viẽda, kolo scã!

Kãmpia e mai verde,
Ši pñi ñpflorescã, —
Ši raza nã ce perde,
Kzci pñori, nã ce ivecã!

Ax! — ñpceri 'mi gñriřz;
Cã spñi la dzãzã tãã,
Kz 'n ceriřri, ce 'ngriřriřz
De viitorizlã scã. —

De-akm, romanã 'n lãme,
De rele e pãzitã, —
Kzci mãla-ï rzgãizne,
Ñp ceriz, c'a azzitã!

Birtãtea 'nvie iẽrã, —
Kzci ea, e darã ñin ceriz, —
Romani 'n mãndra dẽrã,
De vicole, nã perã!

Ñp patria cea mare,
De acãzã vorã lzci
Ši 'n kalea de plecare
Eroi vorã rzẽri.

Ax! dzlce mãkãziã,
Açẽsta amã bicatã, —
De vicã, a mea gñriřz
Ñp zãmvetã c'a miškatã!“

At. M. M.